

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

30TE BIND

1 9 5 3

REDIGERET AF VIKTOR PEDERSEN

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · WILH. THOMSEN
ORDRUPHØJVEJ 24 · CHARLOTTENLUND

1953

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Stig Bredstrups livserindringer V	3—25
Viktor Pedersen: Rudolph Benzon	26—29
H. C. Jensen: Victor Larsen	30—34
H. Wolffsen: Johs. Reiff	35—36
Torben Gellert: Laus Adolphsen	37—38
Jonstrups fremtid	39—40
Knud Engell: Årets gang på Jonstrup	40—44
Fra jonstruppernes verden	44—45
Afgangseksamen 1952	46
Studenterholdet, december 1952	47
Regnskab og styrelse	48

SEMINARIEFORSTANDER

STIG BREDSTRUPS LIVSERINDRINGER

V

I 1917 blev jeg meget mod mit Ønske indvalgt i Værløse Sogneraad; men det er jo en Borgerpligt at tage imod Valg; det samme gælder om Valg til Formand, og i 1918 valgte Sogneraadets Flertal mig til Formand. Dette gjorde jeg alt for at undgaa, stemte endog for min Modkandidat, den fortræffelige Sejersen, Funktionær ved Vandværket. Han var Socialdemokrat og havde indtil da været en udmærket Formand. Nu blev det altsaa min Tur. Jeg havde hverken Forstand paa eller Interesse for Stillingen og blev følgelig en ussel Sogneraadsformand. Men det gav mig ikke saa lidt at bestille. Jeg havde en god halv Times Gang til Sogneraadskontoret, om Sommeren kunde jeg jo cykle, men om Vinteren havde jeg ofte i daarligt Vejr og Føre nogle drøje Fodture til Kontoret. Dengang var der ikke noget, der hed Honorar eller Kørselsudgifter til Sogneraadsformanden; senere er det blevet anderledes. Det var jo i Slutningen af Krigstiden, og der blev stillet Sogneraadene mange Opgaver, som de før ikke havde haft. Der var jo f. Eks. de mange Kort som en Følge af Rationeringen. Det var noget, der tog Tid. Af Indenrigsministeren blev jeg valgt ind i Sognets Kornudvalg. Dette gav ogsaa Anledning til, at jeg kom omkring i Sognet og saa forskellige Hjem, som jeg hidtil havde været helt fremmed for. Vi paa Jonstrup levede nemlig væsentlig for os selv som et lille Sogn i Sognet og var for saa vidt uden Forbindelse med Sognets øvrige Beboere. Da jeg blev Sogneraadsformand, blev jeg dog noget kendt med Befolkningen, hvilket var det eneste ved min Værdighed, som i nogen Grad tiltalte mig. Foruden

den før omtalte Sejersen var der en Mand, jeg satte megen Pris paa, Gaardejer Jens Andersen, Langdyssegaard. Han var en særdeles fornøjelig Mand med et ikke ringe Lune. Jeg morede mig ofte over hans Evne til paa en godmodig og harmløs Maade og i et godt Humør at smaadille — ogsaa mig for Resten. Han var en velstaaende Mand og, saa vidt jeg kunde bedømme det, en dygtig Landmand; men først og fremmest var han en brav og retsindig Mand. Det tales saa meget om Forskellen paa jyske og sjællandske Bønder. Jeg maa sige, at jeg ikke rigtig tror paa denne Forskel. I hvert Fald har jeg ikke saa faa Gange været opmærksom paa Sjællændere, der efter det sædvanlige Skema skulde have været Jyder. Lad mig fortælle et Par Eksempler. To Bønder fra Holbækegnen talte engang i en haard Vinter om Vejret. Den ene var meget ivrig og utaalmodig. „Det er dog en forskrækkelig Frost. Alting fryser, Vandet fryser, Kartofflerne fryser — alting fryser. Hvad skal det dog ende med.“ Hertil bemærkede den anden, paa jysk kunde man vel næsten sige: „Jeg tror, det ender med Tø.“

Det traf sig, at jeg engang i Begyndelsen af Krigstiden rejste med den østsjællandske Jernbane. I Køge kom der en Købstadsmand ind i Kupeen. Han var temmelig beruset, men til at begynde med var han godmodig snaksom. Munden stod ikke paa ham. Men da Konduktøren kom for at se Billetterne, blev han pludselig ubehagelig, som dette var et utilbørligt Indgreb, og da han i det samme opdagede en Sergent i Kupeen, blev han *meget* ubehagelig og hidsede sig op til et ret ubehersket Angreb paa Militærstanden, hvilket dog ikke i mindste Maade anfægtede Sergenten. Under alt dette lagde jeg Mærke til en ældre gemytlig udseende Bonde, som med et polisk Smil iagttog Antimilitaristen. Men idet nu denne snakkede løs om Hæren og Soldaterne, kom han ved en Idé-association til at tænke paa Verdenskrigen og slog brat over i det elegiske: „Ja, hvis nu Danmark kom med i Krigen, hvad skulde vi saa gøre. Det var forfærdeligt. Ja, der er ikke andet for, end at vi maa give os over i Guds Haand.“ Da sagde Bonden: „Ja, ded ka gerne være, at ded var de rejtige.“

Jeg er næsten sikker paa, at hvis jeg fortalte denne Hi-

storie uden at stedfæste den, vilde man gætte paa, at Handlingen foregik i Jylland. Jeg nægter ikke, at der er Forskel, og at vel især Vestjyderne er noget for sig; men jeg tror som sagt ikke, at Forskellen er saa stor, som den i Almindelighed gøres til. Jeg, der i den langt overvejende Del af mit Liv har færdedes paa Sjælland, er kommet til at holde meget af Sjæl-lænderne og deres Sprog.

Saa vender jeg derefter tilbage til Sogneraadsvæsenet. Jeg omtalte, at jeg blev Medlem af Kornudvalget og i den Anledning kom omkring i Sognet. Jeg kørte sammen med Jens Andersen. En Dag var vi i Vester og Ryet. Det var afsides Steder, hvor jeg var ganske ukendt. Da vi kom ind i en Gaard, og Manden kom ud, præsenterede Jens Andersen mig som en Herre, der vilde se paa Heste, og Manden blev straks meget adræt og mente, at der var en Lejlighed til at tjene Penge. Sagen var jo, at der paa den Tid var vældige Priser paa Heste. I Ryet kom vi ind i en gammel Gaard. Man kunde gerne føle sig hensat til Jeppe paa Bjergets Gaard, i den Grad var alt gammeldags. I Stuen sad nogle Kvinder, deriblandt en meget gammel og umaadelig døv Kone. Jeg fremførte mit Ærinde, at jeg gerne skulde tale med Ejeren og have noget at vide om hans Kornoplæg. Da jeg gik ud ad Døren, hørte jeg den gamle Kone spørge med en underlig grov Stemme: „Hvad var det, Manden vilde?“ Og da jeg lidt efter stod ude i Gaarden og sammen med Jens Andersen forhandlede med Ejeren, kom den gamle Kone rokkende ud, og hun stod og stirrede paa os med det mest forbavsede Ansigt, som var vi Aabenbarelsere fra en anden Verden. Det var underligt at se et saa afsides, ensomt og forfaldent Sted saa nær København.

Jeg var som sagt meget ked af Sogneraadsvæsenet; jeg følte, at jeg slet ikke duede til Stillingen. Jeg sagde sommetider i Spøg, at naar jeg sad paa Kontoret og gennem Vinduet saa et Menneske styre over imod os, mindede jeg mig selv om Herman von Bremen og havde Lyst til at putte mig under Bordet. Det udelukkede jo ikke, at der ogsaa kunde forekomme pudsige Oplevelser. En Aften, jeg sad paa Kontoret, og vi havde travlt med nogle Regnskaber, hørte jeg Døren til det

forreste Kontor gaa, og halvt i Fortvivlelse udbrod jeg: „Saa, der kommer der nu igen et Asen.“ Asenet viste sig at være Skatteopkræveren, den fortræffelige Købmand Frederik Olsen fra Bringe, som for Resten var min meget gode Ven. Han fik at vide, hvad det var, jeg havde sagt. Hertil bemærkede han paa sin egen stilfærdige Maade: „Aa, ja saamænd. Det var da for en Gangs Skyld noget, der var Fornuft i.“ Denne Replik gjorde stor Lykke.

Frederik Olsen var som sagt Købmand i Bringe, havde en højst beskeden Forretning i et gammelt Hus, som ligger i denne By, et Kvarters Gang fra Jonstrup. Men vi handlede hos ham hele Tiden og købte i hvert Fald flere Ting hos ham. Han blev efterhaanden meget daarlig til Bens, men bragte dog i Reglen selv Varerne ned til os og hinkede Sognet rundt som Skatteopkræver. Han var uhyre akkurat og pligt-opfyldende i denne Bestilling. Hans Kone var noget af det rareste, som kunde tænkes; jeg har før omtalt hende. Naar vi havde lidt større Selskaber, hjalp hun gerne min Kone, hvad jeg tror, hun satte Pris paa.

Et Par andre Mennesker fra den nærmeste Omegn vil jeg ogsaa omtale. Der var Johanne Jens Pæs fra Vangen. Hun var i Sandhed et mærkeligt Menneske, retsindig og brav, men med sin drastiske Optræden og sine rappe Replikker fremkaldte hun ofte Latteren. Hun bandede som den bedste. Portner Jensen sagde engang til mig, at det var mærkeligt, at hendes Mand ikke havde kunnet vænne hende af med den „Dialekt“. Portneren var nu selv forfaren i denne Dialekt. Da jeg kom til Jonstrup, fik jeg snart indført Hverdagsundervisning i Børneskolen, hvor der før havde været Hverandendagsundervisning. Johanne Jens Pæs havde Børn i Skolen, og denne Reform tiltalte hende ikke. Sin Kritik udtalte hun paa følgende Maade: „Forstanderen paa Jonstrup, han er Fanden ede mæ den dumme Stodder, der kan gaa i et Par Sko. Jeg siger det sgu ogsaa til han,“ hvad hun dog ikke gjorde. Det hændte, at Lærer Benzon havde opdaget Utøj i hendes Datters Haar og foreholdt Pigen det. Da blev Johanne vred for Alvor. Beskyldningen gik hendes Ære for nær som omsorgsfuld Moder for sine mange Børn, der alle blev dyg-

tige Mennesker. Hun kom farende op paa Skolen med Datteren. Her holdt hun et veltalende Foredrag for Læreren med ivrig Demonstration og endte med at erklære: „De maa Fanden ede mig faa alt, hvad der er.“ Efter dette liberale Tilbud trak hun sig tilbage. Da den hemmelige Afstemning ved Valgene var indført, mødte hun med sin Mand paa Sogneraadskontoret, hvor Valget foregik. Hun kom ind i det hemmelige Rum, men kunde ikke rigtig finde ud af det valgtekniske. Saa raabte hun: „Lad Stodderen (Manden) komme herind!“ Hun kunde ikke forstaa, at denne Anmodning ikke kunde efterkommes. „Hvad Fanden kan det gøre?“, sagde hun. I Efteraaret 1934 havde hun og Jens Guldbryllup. Der mødte mange Gratulanter, jeg var ogsaa med, og der var rejst en Æresport ved Huset. Medens dette Arbejde stod paa tidligt om Morgenen, vaagnede Johanne ved Larmen. Guldbryllups første Replik paa Højtidsdagen blev da: „Jeg vil Faneme ud og se, hvad det er, de laver.“ Der var ogsaa Musik tidlig om Morgenen, og Johanne dansede ude i Gaarden paa sine gamle Ben.

Hans i Bringe kaldte vi i gamle Dage Castbergs Hans, fordi han i flere Aar var Husmand hos Økonomen. I denne Egenkab kom han ofte til at køre for mig, og paa disse Køreture havde jeg mangen Passiar med ham. Han morede sig meget, og vi blev gode Venner og opfriskede senere, naar vi mødtes, Eventyrene fra vore Køreture. Sidste Gang jeg holdt Foredrag paa Jonstrup — det var sidst paa Aaret 1933 —, var ogsaa Hans blandt Tilhørerne. Efter Foredraget hilste han paa mig, og vi talte om en Aften for mange Aar siden, da han kørte mig gennem Skoven ved Syvstjernen. Pludselig for 2—3 Raadyr over Vejen lige foran Hestene. Disse blev sky og for op med Vognen i en Skærvebunke. Jeg var fuldstændig forbedt paa, at vi skulde vælte. Men Hans klarede Situationen. Denne Tildragelse gjorde et stærkt Indtryk paa os. I Efteraaret døde Hans, og jeg fulgte ham til Jorden paa Værløse Kirkegaard.

Nogle Dage i Forvejen havde jeg fulgt Hans' Eftermand som Kusk til Jorden. Det var Kristian Svendsen, der var Gaardejer i Vangen og tillige blev Forpagter af Jonstrups

Jord, da Økonomien blev ophævet. Kr. Svendsen var meget selvbevidst, og alt hvad der hørte ham og hans Gaard „Valgerholm» til, betragtede han som første Sort. Da engang en kendt, nu afdød Præst, var Censor og blev hentet af Svendsens Befordring, gjorde han Ophævelser over Vognens Beskaffenhed, hvad der til visse nok havde været Grund til. Men det krænkede Kr. Svendsen dybt. og da der nogen Tid efter var nogle Avissskriverier om Præsten og en af Lærerne i hans Sogn, var det noget, som Svendsen nød, og han refererede for mig, hvad han havde læst om Affæren. „Han havde jo ligefrem beskyldt Læreren for, at han havde begaaet Sædelighed.“ Svendsen og jeg kom nu meget godt ud af det med hinanden; han var i Virkeligheden en godmodig og hjælpsom Mand. Da han en Aften kørte mig hjem fra et Foredrag, som jeg havde holdt — jeg tror i Farum — glædede han mig med følgende smigrende Bedømmelse: „Saadant et Foredrag, som at der er nogen Mening i, er jeg en Ynder af.“

Den Dag, jeg kort efter min Udnævnelse første Gang var paa Jonstrup for at se paa Sagerne, meddelte Hans Mortensen mig, at der var en Mand, som gerne vilde tale med mig. Det var en ung Tømrer, der lige havde overtaget sin afdøde Onkels Forretning, og da Onkelen i mange Aar havde haft Seminariets Arbejde, vilde han jo gerne have det samme. Han hed Otto Petersen. Hvor husker jeg ham ikke tydeligt fra den Dag! Han havde Fødselsdag som jeg den 13. September, men var 10 Aar yngre og altsaa en ganske ung Mand. Jeg ser ham endnu for mig, da han anbefalede sig; jeg hører ham tale til mig og i sin Forfjamskelse tiltale mig „Provsten“. Jeg antog ham straks, og i alle praktiske Spørgsmaal var han gennem alle de mange Aar min betroede Tillidsmand. Jeg holdt meget af ham og stolede fuldt paa ham.

I det sidste Aars Tid blev han svagelig, og da jeg var til Seminarinefest 1929, efter at jeg var rejst fra Jonstrup, var han dødssyg. Jeg besøgte ham og saa ham da for sidste Gang. Næppe et Par Maaneder efter døde han. Han havde udtalt det Ønske, at det maatte blive meddelt mig, naar han var død, og efter hans Families Ønske talte jeg over ham paa Kremato-

riet. Paa en af mine Reoler staar en Statuette, som jeg arvede efter ham.

Den nærmeste Kirke var Maalev. I Ballerup-Maalev var i mange Aar Provst Koch Præst. Han var en stor Prædikant, som talte med rivende Tungefærdighed og mægtig Patos, og saa raabte han højt, men jeg brød mig nu ikke saa meget om at høre ham. Han var nu en velbegavet Mand og i Besiddelse af Lune. Engang fortalte han mig en herlig Historie fra en Gudstjeneste i Ballerup Kirke. Koch talte om Tungen, der, som Jacob skriver, vel er et lidet Lem, men dog kan sætte den hele Verden i Brand, selv sat i Brand fra Helvede. Sladder findes jo alle Steder, ogsaa i Ballerup, og Koch tordnede da ud: „Der er Brand i Ballerup!“ Nu traf det sig tilfældigvis, at Brandmanden var i Kirke, men han var faldet i Søvn. Men da Præsten tordnede: „Der er Brand i Ballerup,“ vaagnede Brandmanden op med et Sæt. Han gik ud paa Gulvet, gjorde en dyb Reverens for Præsten paa Prædikestolen og ilede derefter ud for at slukke Branden i Ballerup. Saaledes fortalte Provst Koch; var det en Historie, han selv havde lavet — eller i hvert Fald forbedret — vidnede det jo da om, at han havde Lune og Humør.

Da han holdt sin Afskedsprædiken i Ballerup, var jeg i Kirke. Det var en mærkelig Prædiken. Teksten var Mt. 16: Hvad tykkes eder om Kristus? Men den blev han hurtigt færdig med og lavede sig saa en ny Tekst: Hvad tykkes eder om eders Præst? Og saa talte han om sig selv, hvad han havde virket i de mange Aar. Og det syntes, som han var meget velfornøjet med, hvad han havde været og gjort. Jeg er slet ikke sikker paa, at han var uden Forstaaelse af, at der jo ogsaa havde været Brøst ved hans Værk, at ogsaa han havde et og andet at bede om Tilgivelse for. Det kan være, at det var noget, han gjorde op i sit Lønkammer, og at det ikke kom Menigheden ved. Jeg vil helst tro det. Men Prædikenen gjorde nu ganske vist et mærkeligt naivt Indtryk. Henimod Slutningen af sin Prædiken forkyndte han med høj Patos, at ved hans Jubilæum havde hans Hustru og Børn foræret ham en syvarmet Sølvlysestage. „Den skænker jeg i Dag til Ballerup Kirke.“ Til sidst raabte han med høj Røst: „Saa

nedlægger jeg herved mit Embede, som jeg har beklædt i saa mange Aar, i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn. Amen.“ Og dermed slog han et Slag i Prædikestolen, saa det kunde høres. Jeg lagde Mærke til ham, da han gik ned af Prædikestolen og begav sig over i Præstens Værelse ved Siden af Koret. Han gik ret og rank; ikke en Mine forraadte nogen som helst Bevægelse. Men da Gudstjenesten var forbi, stod han og Fruen uden for Kirkedøren og gav hver især af Kirkegæsterne Haanden.

I Maalev var der en Lærer ved Navn Petersen, en Søn af Frederik d. Syvendes bekendte Tjener Anders Petersen. Provsten sørgede for, at der blev holdt Fest for ham, da han havde været Lærer i Maalev i 25 Aar. Festen stod paa Kroen, og jeg var ogsaa med. Den Fest glemmer jeg ikke let.

Vi mødte til den fastsatte Tid og var meget godt oplagte til at faa noget at spise. Men det varede længe, og jo længere det varede, des mere hungrige var vi naturligvis, og vi blev efterhaanden ganske overordentlig sultne. Det viste sig, at naar det trak ud med Maaltidet, var Grunden den, at Kransekagerne fra København var kørt for langt og var kommet til Viksø. Der maatte de forblive, indtil der kom et modgaaende Tog, som kunne tage dem med til Maalev. Endelig kom vi da til Bords. Da vi havde siddet lidt, kom Tjeneren med et Fad forloren Skildpadde, som han vilde byde om. Der var kun een Tjener, og Udsigten til at faa noget at spise var følgerig vedblivende noget, som hørte Fremtiden til; men Fadet blev revet fra ham. Ingen tænkte paa at byde Hædersgæsten, der sandsynligvis var mindst lige saa sulten som vi andre; hver sørgede for sig selv. Tjeneren hentede i Køkkenet, Gæsterne delte rundt imellem sig. Ligesom man havde begyndt at spise, kom Kromanden. „Velbekomme,“ sagde han venligt. „Ja, lad os nu først faa noget at spise,» lød det fra mange Sider fra de forsultne. Kromanden var lige kommet til Byen. Han holdt en Tale om alt det fortræffelige, han havde forefundet i Maalev. Deriblandt nævnede han et stærkt Sammenhold mellem Folk af de forskelligste Klasser. Han havde lagt Mærke til, at *alle* Beboerne mødte, naar der var Begravelse. Saaledes havde det ikke været paa det Sted, hvor han kom fra.

Der maatte en fattig Mand „gaa ene i Jorden“. Naturligvis talte Provsten og flere andre for Jubilaren, og denne takkede.

Engang spurgte man Petersen, om han ikke solgte Kirsebær. „Aa, gaa væk! Tror De, jeg vil klavre op i Toppen af Træet som en Krage og falde ned og brække Halsen for 3 Øre Pundet.“

Man har ogsaa en Historie om Beyerholm og Petersen. Beyerholm fortalte i et Selskab en frygtelig Historie om, hvordan han engang som Dreng havde været kørende for en Præst, som skulde ud at mane. Det blev dog Petersen for groft. „Nej, hør nu Beyerholm, det er Løgn.“ „Hys, ti stille Petersen, ja, vist er det Løgn, men naar jeg fortæller denne Historie, saa skælver de gamle Kællinger.“

Jonstrup laa ellers i Værløse Sogn, der oprindelig var Annekts til Farum. Senere er det blevet et selvstændigt Sogn. Af Præsterne, jeg har kendt, satte jeg mest Pris paa Schiødte og Christiansen. Det var en lang Kirkevej, og Kirkegængerne var for Seminariets Vedkommende kun faa. En af de Gange, jeg prædikede i Værløse, vil jeg af en ganske særlig Grund omtale. Det var, da det forhen omtalte Madoprør fandt Sted. Jeg havde en Tid i Forvejen lovet Præsten at prædike for ham. Nu skete det altsaa, at Oprøret brød ud. Jeg var ret forpint under alt det Vrøvl og var alt andet end oplagt til at prædike; men det var der jo ikke noget at gøre ved. Ogsaa vilde det være mig ubehageligt, at Eleverne, der ellers plejede at være i Kirke, naar jeg prædikede, jo efter al Sandsynlighed vilde demonstrere ved at udeblive. Da jeg kom til Kirken, var der ikke en eneste fra Jonstrup. Jeg gik for Alteret og var ingenlunde vel til Mode. Men da jeg under den første Salme saa ud ad Vinduet, kom en hel Flok Elever alligevel vandrende. Jeg kan ikke nægte, at det oplivede mig. Naar „Fatter“ prædikede, fandt Eleverne det i sin Orden, at de var i Kirke. Det var nok det, der gjorde det.

I 1921 var jeg Medlem af det paa Foranledning af I. C. Christensen nedsatte kirkelige Udvalg. Sammen med Hans Appel fra Dalum var jeg valgt som grundtvigsk Repræsentant for Øerne. Der var naturligvis flere tiltalende og interessante Medlemmer af Udvalget, først og fremmest Jacob

Appel og N. A. Larsen. Stiftamtmand Bardenfleth var Udvalgets dygtige og repræsentative Formand; men jeg maa tilstaa, at Forhandlingerne ikke interesserede mig synderligt. N. A. Larsen var min Sidemand, og han var jo ikke kedelig. Der vedtoges et Forslag om Bispevalg, som ogsaa gik igennem i Rigsdagen. Jeg var af dem, der stemte imod; det forekommer mig, at det senere Gang paa Gang har vist sig, at det er en uheldig Ordning med Bispevalget, og der har ved forskellige Lejligheder været udfoldet en højst utiltalende og uhyggelig Valgagitation og Valgkamp. Man tænke sig Mynster og Martensen paa Bispevalg! Som det nu gaar, er det rene og skære Partivalg, og uvedkommende Hensyn kan gøre sig gældende. Man har Indtrykket af, at det som det først og fremmest kommer an paa, er at faa en af Partiet og ikke en virkelig fremragende Mand. Morten Pontoppidan skal have sagt, at det først og sidst kommer an paa at faa en „nem lille Mand“.

Medens Udvalget forhandlede, var der blevet udnævnt en ny Biskop i Viborg, Gøtsche, en yngre samtidig af mig. Der var Tale om, at den svenske Erkebiskop, Söderblom, skulde indbydes til at være til Stede ved Bispevielsen. Men Svenskerne har jo den apostolske Succession, og nu blev de theologiske Professorer og andre i Udvalget bange for, at der, naar Söderblom var med, vilde komme et særligt Præg over denne Ordination, saa man kunde finde paa at sige, at nu havde Gøtsche ogsaa faaet apostolsk Succession, og heraf kunde flyde forskellige uheldige Følger. Mig forekom det hele ganske barnagtigt. Men Professorerne lagde Sagen frem for det kirkelige Udvalg, og der blev fastsat en Dag til Behandling af den. Nu traf det sig saaledes, at Minister Appel den Formiddag skulde til Ministermøde og derfor ikke kunde komme til det kirkelige Udvalg før efter Forhandlingernes Begyndelse, og han vilde meget gerne være med, og vi andre vilde ogsaa meget gerne have ham med til Debatten. Vi var da nogle Stykker, deriblandt Formanden, som talte sammen om, hvordan vi vel kunde faa Forhandlingernes Begyndelse saaledes forsinket, at Appel kunde naa at komme i rette Tid. Forskellige Forslag var fremme om, hvordan vi kunde gribe

Sagen an, men vi kom ikke til noget Resultat. Da blev det N. A. Larsen, der ikke havde hørt noget om disse Overvejelser, der klarede det hele og gjorde det ganske paa egen Haand. Ved Mødets Begyndelse bad han om Ordet. Han hævdede da med stor og vanlig Klarhed, at det kirkelige Udvalg var ganske inkompetent til at tale med i den foreliggende Sag. Det kirkelige Udvalg var ikke nogen kirkelig Rigsdag eller lignende; det var sammenkaldt for at besvare nogle ganske bestemte Spørgsmaal og havde ikke noget at gøre med den kirkelige Administration. Han foreslog derfor, at Udvalget skulde afvise den af Professorerne rejste Sag som sig uvedkommende. Og dette vedtog Udvalgets overvejende Flertal til stor Fortrydelse for Professorerne, der altsaa brændte inde med deres „Sag“. Men i Realiteten sejrede Professorerne alligevel. Söderblom kom ikke, Ostenfeld blev vist bange. Det kirkelige Udvalg interesserede mig som sagt ikke; men det tog mig nogen Tid og gik for saa vidt ud over mit Arbejde hjemme.

I nogle Aar var jeg Medlem af Bestyrelsen for Dansk Skoleforening og blev — saa vidt jeg husker i 1908 — Formand efter R. I. Holm. Det var ham, som havde grundlagt Skoleforeningen som en grundtvigsk Forening med det Maal at arbejde for et Samarbejde mellem Hjem og Skole. Hertil vilde man virke ved Skolemøder, der holdtes i de forskellige Egne af Landet. Møderne varede 2 Dage, og der var i de første Aar stærk Tilstrømning. Den paagældende Egn's Beboere viste Gæstfrihed mod de tilrejsende, og der blev foranstaltet fælles Udflugter til Egnens Seværdigheder. Da jeg kom til, var Tilslutningen blevet mindre. Dog mindes jeg et stort og udmærket Aarsmøde i Herning i 1904 og ligeledes et fornøjeligt Møde i Maribo 1906. Ved disse Møder var flere af Bestyrelsen Talere. Det var Folk som L. Schrøder, Rosendal, Baagø og Kristensen Randers foruden R. I. Holm. Baagø talte i Almindelighed om et kunsthistorisk Emne. Han var en fremragende Mand og en fin Mand. Der var noget tungt over ham, som muligvis havde sin Oprindelse fra en stor Hjertesorg, som han havde haft i sine unge Dage, idet han mistede sin Forlovede, lige før Brylluppet skulde finde Sted. Han blev vel

senere gift —, og jeg ved ikke andet end lykkelig gift —, men han glemte nok aldrig sin Ungdoms elskede. Hvordan han kom ud af det med sin Medarbejder i Testrup, Dr. Jens Nørregaard, ved jeg ikke. Men umaadelig forskellige var de i hvert Fald. Nørregaard var impulsiv, heftig, ikke saa lidt kolerisk, noget militærisk i sin Fremtræden og talte med en rungende Veltalenhed, som gjorde ham til en af Landets største Folketalere og mest søgte Foredragsholdere. Testrup hørte under ham til Landets største Folkehøjskoler. Her var det nu altsaa, at Baagø var hans Medarbejder. Stilfærdig, alvorlig og sagtmodig, men myndig alligevel. I kirkelig Henseende kunde han vist daarlig nok kaldes Grundtvigianer, der var ikke saa lidt kættersk ved hans Theologi, men følelsesmæssigt var han fra sin tidlige Ungdom knyttet til de grundtvigske Kredse. Baagø var en af de Mænd, som jeg betragter det som en Begivelse at have kendt.

Af en ganske anden Støbning, men derfor ikke mindre værdifuld var H. Rosendal fra Lyngby. Han var en af Svendsens trofaste Elever fra Jelling — han kunde, sagde han selv, aldrig tænke paa sin gamle Forstander uden med Bevægelse — og gennem Svendsen kom han i Forbindelse med Grundtvig. Rosendal var en meget lærd Mand og en enestaaende historisk Fortæller. Men ogsaa Historier kunde han fortælle, og jeg har mange Gange moret mig over hans kostelige Fortællinger. En af dem vil jeg tage med her; det var den sidste, jeg hørte ham fortælle. Han var Lærer ved Borgerskolen i Vejle, og saa en Dag kom Provst Hertz op paa Skolen for at tale med ham. „Det er rent galt; de har klaget over Dem.“ „Saa, men hvad har de dog klaget over?“ „De siger, at De læser Holbergs Komedier for Børnene.“ „Men er da det saa slemt?“ „Næh, saagu er det ej; men De skulde hellere lade være.“ „Maa jeg da spørge, om jeg skal opfatte Provstens Anvisning som en tjenstlig Befaling eller som et venskabeligt Raad?“ „Jeg ved ikke, hvad De mener.“ „Jo, hvis det er et Raad, takker jeg for det; men jeg følger det ikke. For jeg er kaldet til at undervise i Litteraturhistorie og Litteraturlæsning, og jeg kan ikke undervise i Litteratur, uden at jeg maa tale om Holberg og give Børnene et Begreb om hans Komedier.“ Nu

indtraadte der en Pause, hvorunder Provsten overvejede Situationen. „Naa, hvad skal jeg saa gøre?“ — „De skal aldrig bryde Dem en Smule om det,“ og saa gik Provsten.

Saa vel ved Bestyrelsesmøderne som ved Skolemøderne var Rosendal en udmærket Mand, hyggelig og fuld af Gemyt, og ikke mindre hyggelig var han, naar man sad ene sammen med ham i hans Værelse.

Kristensen Randers var Forstander for Ollerup, ogsaa en af Landets største Højskoler under hans Ledelse. Ogsaa han var en udmærket Foredragsholder, kvik og livlig, hurtig i Bevægelser og hurtig i Tale. Mærkeligt nok havde han altid Feber, naar han skulde til at tale; han havde saa vist ingen Grund dertil, og han gjorde ellers ikke i mindste Maade noget nervøst Indtryk. Han havde en ikke almindelig skarp Iagttagelsessevne. Den kom ham til gode paa hans mange Foredragsrejser, og hvad han her oplevede, gemte han i en meget stærk Hukommelse, og det var en Fryd at høre ham fortælle om, hvad han havde set og hørt. Det var ham, som engang fortalte mig en Historie om den gamle originale Lærer Veiersø i Storing ved Aarhus, som jeg kendte fra min Censortid, naar jeg var til Eksamen i Aarhus. Der kom en Dag en Mormon til ham. „Jeg vilde gerne tale med Lærer Veiersø.“ „Ja, det æ mæ.“ „I Nat aabenbarede en Aand sig for mig og sagde: „Gak til Veiersø.“ „Sa'e en gak, ja, saa maa'te ha væt en Aand, for de æ der ingen, der sejer no om Daw.“

Kristensen Randers var en meget hjertelig Mand; jeg holdt meget af ham og gik med Glæde ind paa hans Forslag, at vi skulde være Dus. Det var en stor Glæde at besøge ham paa hans Skole og i hans Hjem, hvor hans Hustru, Christen Bergs Datter Nanna, var en fremragende dygtig Højskolemoder, men ogsaa meget myndig.

Dansk Skoleforening virkede ogsaa ved Afholdelse af et Kursus i Sommerferien, i Almindelighed paa en Højskole. Ved disse Kursus har jeg været Foredragsholder mange Gange. To af Bestyrelsens Medlemmer var Ledere af disse Kursus. R. I. Holm var som Formand altid den ene af dem. Ligesom Rosendal var han Svendsens Elev og Beundrer. Det var som før sagt ham, der havde oprettet Foreningen, og en af de

Tanker, som han vilde arbejde i en særlig Grad for gennem Foreningen, var Forskolesagen. Han vilde oprette et Seminarium til Uddannelse af Lærerinder i Smaaskolen. Det lykkedes ham, og Statens Forskoleseminarium i Vejle er hans Værk. Ved Siden af dette er der Forskoleseminarier i København (Femmer), Odense og Silkeborg. Alene ved sin ydre Personlighed og hele Fremtræden var Holm en Skolehøvding, som alle saa op til. Da han trak sig tilbage som Formand, foreslog han, at jeg skulde være hans Efterfølger, hvad jeg ogsaa blev. Han vedblev imidlertid at være Kursusleder, men efter et Par Aars Forløb holdt han ogsaa op med det. Nu havde jeg ønsket ogsaa paa dette Punkt at blive hans Eftermand, og efter hans Udtalelse herom til mig følte jeg mig sikker paa, at dette vilde ske. Men det skete ikke. Det betragtede jeg som en for mig ret krænkende Forbigaaelse. Jeg nedlagde derfor Formandskabet og trak mig ud af Bestyrelsen. I mange Aar derefter var jeg hverken Taler ved Aarskursuset eller ved Skolemøderne. Til min Glæde er jeg nu dog i Aar opfordret til endnu en Gang at være Foredragsholder ved Kursuset, som skal afholdes paa Antvorskov.

Endelig virkede og virker endnu Dansk Skoleforening ved Udgivelse af et Maanedskrift „Hjem og Skole“. Ved dette har jeg i Aarenes Løb været en ret flittig Medarbejder. Endnu i Aar i Februar-Hæftet har jeg haft en Artikel om Heegaards Opdragelseslære i Anledning af 100 Aaret for Heegaards Fødsel.

Som det flere Gange er antydet, har jeg virket baade som Foredragsholder og Skribent. Mit første offentlige Foredrag holdt jeg for 50 Aar siden. Det var i Juleferien 1884—85 i Ebeltøft. Det var Skik, at der i Januar Maaned holdtes et Møde paa Højskolen, hvor der taltes om betydelige Mænd, som var afgaaet ved Døden i Løbet af det foregaaende Aar. Den 27. Marts 1884 var Professor Heegaard død, og jeg tilbød da selv at tale om ham, skønt jeg var saa ung. Jeg tror ikke, at jeg i nogen paafaldende Grad var ubeskedent; men jeg havde en saa ubændig Lyst til at holde Foredrag og tale om Heegaard, at jeg overvandt alle Betænkeligheder. Jeg tror nok, at jeg allerede før Ferien skriftligt havde budt mig til.

og mit Tilbud blev modtaget. Jeg maa tænke paa det gamle Mundheld: „Der skal mange Lys til, Mor, sagde Studenten Juleaften, han havde lovet Præsten at præke 2. Paaskedag“. For jeg arbejdede vældigt og længe med dette Foredrag. Heegaard var jo min Helt, og jeg vidste slet ikke saa lidt om ham, men naturligvis var Foredraget præget af sin ungdommelige Forfatter baade i Form og Indhold. Det blev i Sandhed ikke sidste Gang, jeg talte om dette Emne. Da jeg kom til Køge, var det mit første Foredrag i den derværende Foredragsforening, og Pastor Monrad talte ret anerkendende til mig om det. Og da jeg kom til Jonstrup, var mit første Foredrag for Eleverne ogsaa om Heegaard. Og jeg har talt mange Gange og paa mange Steder siden da om Heegaard. I September 1934 talte jeg igen om ham i Middelfart. Jeg var ikke særlig oplagt, fordi jeg var træt efter Rejsen, og saa snart jeg fik begyndt at tale, blev jeg lidt hæs. Dette generede mig meget, og da jeg saa tilmed fik Øje paa en Dame, som hele Tiden sad og saa ud ad Vinduet, blev jeg distraheret og nervøs, og jeg besluttede da, at nu skulde det være forbi med at holde Foredrag, naar jeg havde fyldestgjort nogle Forpligtelser, som jeg havde paataget mig i den næstfølgende Tid.

Dagen efter skulde jeg holde det samme Foredrag paa Særslev Højskole. Der var en meget stor Forsamling, der var uhyre varmt i Salen, og Talerskolen var oppe under Loftet. Da jeg nu tilmed befandt mig mindre godt, gik jeg med Angst og Bæven til det. Men til min store Overraskelse var min Stemme fuldkommen klar, da jeg begyndte. Dette gav mig Mod, og uden i mindste Maade at trættes gennemførte jeg Foredraget. Den udmærkede Foredragsholder Hans Lund fra Rødding var til Stede; han bad mig komme til Rødding og holde Foredraget der. Dette maatte jeg jo opfatte som et Bevis paa, at det ikke havde været saa galt, og jeg tænkte da, at jeg saa dog alligevel kunde blive ved lidt endnu. For Resten fik jeg, da jeg kom hjem, tilsendt en Avis fra Middelfart, der ogsaa omtalte Foredraget, jeg havde holdt der, paa en meget anerkendende Maade.

Jeg har aldrig hørt til Foredragsholdernes første Klasser eller paa nogen Maade været af de landskendte; men det har

været mig en Glæde at tale, og jeg har i Løbet af de 50 Aar været paa mange Talerstole. Af Emner, jeg har været glad for at tale om, og som jeg har talt meget ofte om, vil jeg foruden Heegaard nævne „Børnebilleder hos Dickens“ (det foredrag tror jeg, jeg har holdt 100 Gange), Blicher, Underbevidstheden, „Ungdom og Alderdom“. Grundtvig i 1844. Brorson bl. m. a.

Ogsaa har jeg af og til skrevet en Del, til Dansk Kirke-tidende, Højskolebladet, Hjem og Skole og forskellige Aviser. Mest har jeg skrevet om Kirke- og Skolespørgsmaal. Jeg har oversat Hans Larssons Psykologi, skrevet en lille Bog „Fra Jonstrup« og endelig i 1927 en Bog om I. H. Monrad. Denne Bog fik en meget venlig Omtale i Pressen. men blev ikke solgt i synderlig mange Eksemplarer.

I 1923 fik jeg et Hverv, som jeg har haft siden. Provst Nissen i Haderslev, som havde været Formand for Censorerne ved Optagelsesprøverne til Forskoleseminarierne, var død, og saa blev jeg — takket være N. A. Larsen — hans Eftermand. Dette har været og er fremdeles noget, som jeg sætter Pris paa. Der er flinke Medarbejdere — desværre har den allerflinkeste, Frk. Haunstrup, maattet trække sig tilbage paa Grund af tiltagende Øjensvaghed — og flinke Lærere de forskellige Steder. Det har været et meget fornøjeligt Arbejde og en fornøjelig Afveksling fra det daglige.

I 1924 lod en Kreds af gamle Elever mig male af Kunstmaler Eiler Sørensen, som dengang boede mellem Maalev og Ballerup. Billedet blev ophængt paa Seminariets Musiksal. Efter adskilliges Mening er det et godt og vellignende Maleri. Jeg ved, at der var nogle, som fandt det urigtigt, at det blev ophængt. Paa Gymnastikpladsen findes en Mindesten (med Relief) over Etatsraad Jensen. Jeg saa her engang — det var kort Tid, efter at jeg var kommet -- en Mand staa i dybe Tanker og betragte denne Sten. Jeg henvendte mig til ham og spurgte ham, om han havde kendt Etatsraad Jensen. Han nikkede og sagde saa: „Ved De, hvad jeg staaar og tænker paa, Hr. Forstander? Jeg tænker paa, hvor engang Deres Mindesten skal staa. — De skulde vel ikke have Lyst til at hjælpe en fattig rejsende?“ Jeg morede mig kosteligt over denne

Lærerkollegiet paa Jonstrup 1925.

O. Kejser, Chr. Hauch, Folmer Lauritzen, O. Lindberg,
J. F. Johansen, K. Steensen, Stig Bredstrup, R. Benzon.

Udgang paa hans Tanker og Overvejelser og gav ham en 25 Øre.

Men der vil ikke komme til at staa nogen Mindesten over mig. Jeg tænker nu ganske vist ikke, at nogen vil finde paa at rejse et Minde paa Jonstrup over mig. Men for at være paa den sikre Side har jeg draget Omsorg for, at dersom en saadan Tanke imod al Formodning skulde opstaa, vil den ikke blive udført. Det skal aldrig ske, at nogen gaar forbi en Mindesten over mig og opholder sig over, at jeg staar der. Men hvad der for Resten er Hovedgrunden for mig til at afværge en saadan Æresbevisning, vil fremgaa af disse mine Erindringer.

I 1928 fyldte jeg 65 Aar og havde altsaa efter Loven Ret til at trække mig tilbage. Mit Helbred var godt, og jeg var heller ikke træt; men jeg havde altid tænkt, at jeg ikke vilde slide

mine sidste Sko paa et Kateder; hellere gaa lidt for tidligt end lidt for sent. Og i en Stilling som den, jeg havde beklædt i saa mange Aar, bliver man let noget rutineret i mindre heldig Forstand. Man ser ikke Nødvendigheden af Forandringer og lignende, som en ny Mand nemt ser. Baade for Seminariets og min egen Skyld ansaa jeg det for rigtigt at nedlægge mit Embede. Dette gjorde jeg saa lige i Begyndelsen af 1929, eller nøjagtigere, jeg indsendte Ansøgning om Afskedigelse fra 31/7 1929. Den 18. Maj, som var Pinselørdag, holdt jeg min sidste Dimission. En stor Skare af gamle Jonstruppere havde glædet mig ved at give Møde. Der var saa mange, at de ikke kunde rummes i Musiksalen.

I August 1928 havde jeg købt et Hus paa Kaalundsvej i Farum, og derhen flyttede vi saa, da vor Tid paa Jonstrup var omme. Der blev vist os megen venlig Opmærksomhed. Lærerne gav os et kønt Maleri af Jonstrup og Eleverne et Flag. Ogsaa Steensen forærede os et Dannebrog, saa vi var altsaa vel forsynede i saa Henseende. Den 31. August holdt man en stor og vellykket Fest for os i København. Den glædede os begge meget; vi kunde ikke se andet, end at den var baaret af en overordentlig hjertelig Stemning.

Mig faldt det i Grunden slet ikke svært at flytte. Jeg havde jo for længe siden gjort op med mig selv og ventede ikke at blive henvist til lutter Uvirksomhed, hvad jeg heller ikke blev. Men herom senere. Ogsaa fandt jeg, at vort fremtidige Hjem havde en meget passende Beliggenhed i en meget passende Afstand fra Jonstrup. I Grunden glædede jeg mig til Flytningen. Som jeg før har omtalt, levede vi ret stille uden større Omgangskreds. Der var — uden for Seminariet — i Virkeligheden kun een Familie, som vi havde noget videre med at gøre, Familien paa Jonstruphøj.

Her boede Overlægen paa Diakonissestiftelsen, Fenger Just. Baade som Nabo og Læge var han meget for os. Han er en prægtig Mand, gemytlig og jovial, og det var mig altid en stor Fornøjelse at være sammen med ham og passiare med ham. Jeg tror nok, at vi gensidig morede hinanden. Men ogsaa som Læge var han uhyre meget for os ved forskellige Lejligheder. Han er jo en meget fremragende Kirurg, og det traf

sig saaledes, at han kom til at operere baade Hans og Grete for Blindtarmsbetændelse. Den Omhyggelighed og Venlighed, han viste os ved disse Lejligheder, vil jeg aldrig kunne glemme.

Hans Onkel og Tante, Professor Fenger og Frue, fejrede deres Guldbryllup i September 1928. Det var os — især min Kone — en meget stor Glæde, at vi blev bedt med til den store Guldbryllupsmiddag paa Skydebanen. Ved den Lejlighed blev „Det er saa yndigt at følges ad“ afsunget. Den Salme skrev Grundtvig til Professor Fengers Forældres Sølvbryllup.

I min Forstandertid havde jeg naturligvis ofte paa Embedsvegne min Gang i Ministeriet. 3 Ministre har jeg kendt personlig, nemlig M. C. B. Nielsen, Appel og Byskov. Men Ministrene hjemsøgte jeg nu ikke ret ofte. Jeg gik til Ministeriets Embedsmænd, navnlig til N. A. Larsen og Departementchef Aagesen. Da jeg nogen Tid senere til Afsked hilste paa de forskellige Embedsmænd, gik jeg til Departementchef Graae, som havde været Kontorchef i mit Kontor, og han talte saa venligt og menneskeligt til mig, at jeg havde vanskeligt ved at holde min Bevægelse tilbage.

I FARUM

„Vi faar ikke noget bedre Alderdomshjem,“ sagde min Kone til mig, da vi i August 1928 saa paa det Hus i Farum, som vi derefter købte.

Jeg havde egentlig i flere Aar netop tænkt paa Farum som det Sted, jeg gad henleve mine sidste Aar. Jeg har altid elsket Farum. Her er jo smukt og venligt, en ret idyllisk Plet i Nordsjælland, og her er en passende Afstand fra Jonstrup og fra København. Huset, vi saa paa og købte, ligger saa hyggeligt og fredeligt, som det vel er tænkeligt, i fuldkommen landlig Stilhed. I Jonstrup havde vi Alleens høje Træer uden for vore Vinduer. Dem savnede jeg ganske vist her, men saa havde vi jo til Gengæld, som min Kone sagde, den høje Himmel. Og i nogen Afstand knejser der dog ogsaa høje Træer paa „Storebjerg“. Søen kan vi kikke og Præstebakken og Ganoløse Ore i det fjerne; et herligt Terræn har vi, hvorhen vi ser.

Og saa en rigtig køn og rar Have, som vi begge blev begejstrede for fra den første Dag. Saa var der den Fordel, at Ejendommen kunde købes uden nogen videre Udbetaling, men Prisen var ganske vist høj, saa vi kom til at bo dyrt. Der vilde gaa det meste af et Aar, inden vi kunde flytte herover; men vi havde det Held at faa Huset lejet ud til om Foraaret, da Hovedstandsættelsen kunde begynde.

Vi flyttede ind en af de første Dage i August 1929, altsaa knapt 40 Aar efter, at vi havde flyttet ind i vort første Hjem i Køge. Det var for den største Del gamle Møbler, vi flyttede med, men nogle af dem havde holdt sig forbavsende godt, saaledes f. Eks. den — jeg kunde næsten sige — historiske Sofa i Dagligstuen, lige saa behagelig og bekvem, som den altid havde været. I Aarenes Løb havde vi naturligvis faaet ikke faa Nyanskaffelser, men vi fandt dog Plads til alt det, vi havde, som duede, og min Kone vilde saa nødig skille sig af med noget af det, vi Aarene igennem havde været vant til at se.

Den 31. August gjorde gamle Jonstrupelever en smuk Fest for os i København. Da vi en Tid i Forvejen havde siddet ved vort Aftensbord, lød der pludselig Sang udenfor paa Vejen. Det var Jonstrupperne, som kom fra deres aarlige Udflugt til Frederiksdal og lagde Vejen hjem om ad Kaalundsvejen for at hilse paa os. Da de unge stod ude i Haven, blev vi begge bevægede, og der kom et Øjeblik, hvor jeg næsten fortrød, at jeg var rejst fra Jonstrup. Det er mærkeligt nok siden den Dag blevet en Tradition, at Jonstrupperne hvert Aar efter Frederiksdalsturen hilser paa „gamle Fatter“, og nu er der jo ingen, som kender mig. Men Traditioners Magt er stor paa Jonstrup.

Den 6. Oktober blev Mogens konfirmeret i Værløse Kirke af Pastor Christiansen. Det var en smuk Højtidelighed, og vi samlede bagefter et forbavsende stort Selskab, i Forhold til vor Lejligheds Størrelse. Det blev saadan en smuk Fest. Mogens mindes den med Glæde; men han siger dog, at han vilde have ønsket, at vi havde kunnet holde Festen paa Jonstrup. Han er nu ubetinget den af Børnene, som den Dag i Dag holder mest af Jonstrup og interesserer sig mest for dets Anlig-

gender. Fra Maalev er han meget ofte Gæst dernede og er gode Venner med nogle af de brave unge Mennesker.

I Efteraaret 29 holdt jeg en Række Radioforedrag om Opdragelsens Stormænd. Det var Magister Rosenkjærs Elskværdighed, jeg kunde takke herfor, og jeg havde megen Fornøjelse af disse Foredrag, ogsaa en ret betydelig Indtægt.

Min Eftermand paa Jonstrup, Dr. Arne Møller, havde været Censor i Religion ved Lærereksamen, og jeg havde nu gjort Regning paa at blive hans Eftermand. Jeg søgte Pladsen. N. A. Larsen, der stadig var Censorernes Formand, arbejdede meget stærkt for mig; ja, han har endog fortalt mig, at han blev noget længere i sin Stilling bl. a. for at arbejde for mig, men jeg fik ikke Pladsen. I Øjeblikket var jeg jo nok lidt ked af Forbigaaelsen, men det varede ikke længe. Dels blev jeg alligevel Censor (Hjælpecensor) hvert Aar siden, og dels fik jeg senere noget andet, som var meget bedre. Herom vil der blive talt i det følgende.

I Begyndelsen af 1930 blev det konstateret, at jeg havde Sukkersyge; i min Alder er jo denne Sygdom ikke særlig farlig, og den har da indtil denne Dag heller ikke gjort mig større Fortræd. Jeg har kunnet arbejde og rejse uden at mærke noget videre til Gener. Og jeg har rejst meget. Allerede i samme Aar var jeg paa Eksamensrejser og til Foredrag baade her og der, uden at det gjorde mig det mindste. Vi havde det godt og lunt inden Døre; kun var jeg ked af, at min Kone havde for ringe Hjælp, men hun satte en Ære i at klare sig selv, saa vidt hun kunde. Hen paa Foraaret fik vi en ung Pige fra Jylland, som dog ikke var meget bevendt, og det kunde jo ikke nægtes, at vi havde det hyggeligere, da vi var ene.

„Vort Alderdomshjem“ havde min Kone kaldt vort Hus i Farum. Men vi fik kun Lov til at dele det med hinanden et Aar.

Midt i Juli kom jeg hjem fra Eksamensrejse, og jeg fandt alt godt og vel ved min Hjemkomst, og vi fejrede Mogens 16 Aars Fødselsdag med en hyggelig og fornøjelig Fest. Det blev den sidste. Onsdag den 23. Juli havde jeg bestemt at tage til København for at hente mit Censortilgodehavende hos Pro-

fessor Larsen, og vi var enige om, at Henriette skulde følge med. Imidlertid fik vi Afbud fra N. A. Larsen, som var blevet syg. Men vi tog dog alligevel ind, da vi havde en Del Ærinder at besørge; bl. a. havde vi betænkt at ville købe en Slaamaskine til Plænerne. Det var et meget smukt Vejr, en dejlig Sommerdag, og vi var begge veloplagte; det var tydeligt for mig, at Henriette rigtig nød Turen. Vi fik udrettet vore forskellige Ærinder, spiste Frokost sammen paa Palads Hotellet og kom godt hjem. Om Aftenen kom der et Par Mennesker, som vi sad og talte sammen med paa vor Veranda i den prægtige Sommeraften.

Næste Morgen stod Henriette som sædvanlig tidlig op, og jeg mærkede ikke noget til, at hun fejlede noget. Men da jeg noget senere kom ned, mødte hun mig og sagde, at hun var meget syg og havde stærke Smerter. Hun kom straks i Seng i Værelset ved Siden af Spisestuen, og jeg sendte Bud efter Læge og Sygeplejerske. Lægen gav hende en Morfinindsprøjtning, og Smerterne fortog sig, men hun var utilpas og havde Kvalme efter Indsprøjtningen. Om Natten sov hun godt; jeg laa naturligvis i samme Værelse som hun, og da Lægen og Sygeplejersken kom om Morgenens, saa det ret godt ud. Om Eftermiddagen kom der Besøg af Lærer Novrup med Kone og Børn fra Tønder. De kikkede ind til hende, og hun var glad ved at se Børnene; men Grete holdt dog paa, som ogsaa var rigtigt, at de ikke maatte mere end lige kikke ind. Men vi syntes egentlig ellers alle, at det saa ud til, at der ikke var nogen Fare.

Men om Aftenen havde hun det ikke godt, og Sygeplejersken vilde have Bud efter Lægen. Han kom og gav hende igen en Morfin- og Kamferindsprøjtning. Lidt efter, da hun skulde til at sove, bad hun om lidt Rødvind og Vand. Det drak hun med Velbehag. „Aa, det var dejligt!“ sagde hun. Og det var det sidste, hun sagde. Hun faldt i en tryk Søvn; hver Gang om Natten jeg vaagnede, sov hun trygt, og jeg saa deri det bedste Tegn. Om Morgenens tidlig, da jeg stod op, sov hun fremdeles, og jeg glædede mig ret derover. Vor Have-mand, Hans Sørensen, kom og slog Plænen med den ny Maskine, som vi havde købt. Jeg sad og saa paa ham og glædede

mig til at kunne fortælle Henriette, naar hun vaagnede, at vi havde gjort et godt Indkøb.

Sygeplejersken kom og gik ind til hende; men da jeg straks efter kom derind, hørte jeg til min Forfærdelse Sygeplejersken kalde: „Fru Bredstrup, Fru Bredstrup.“ Hun kunde ikke vække hende, og Lægen, der straks blev tilkaldt, kunde ikke heller. Det var da klart, at hun aldrig mere skulde vaagne.

I Løbet af Formiddagen samledes nogle hos mig: Hauch og Hustru fra Jonstrup sammen med Hans og Grete og Mogens, Julie Bischoff, min Svoger Frans og enkelte andre. Jeg gik til og fra hendes Dødsleje; hun var jo uden Bevidsthed. Børnene var naturligvis stærkt bevægede. Grete gik og græd og kaldte „Mormor“. Kl. henad 1 døde hun.

Det var min anden store Sorg i Verden.

Om Aftenen — det var Lørdag den 26. Juli — blev hun ført til Kapellet i Værløse. En Del af vore Bekendte kom til Stede. Vor gode Nabo, Alfr. Poulsen fra Ryslinge og Hustru, Skaalums og Munchs fra Maalev og enkelte andre. Vi sang: „Saa rejse vi til vort Fædreland“, og jeg bekendte Troen og bad Fadervor, og saa fulgte vi Kisten til Værløse, hvor nogle fra Jonstrup var mødt.

Henriette havde jo selv i sin Tid ønsket, at hendes Begravelse skulde foregaa i Stilhed, og at der ikke maatte holdes nogen Tale over hende, kun bedes en Bøn for hendes stakels Sjæl. I Overensstemmelse hermed havde jeg ikke bekendtgjort Dødsfaldet eller Begravelsen. Jacob og Marie med deres Sønner, Knud og Stig, kom om Formiddagen, da Begravelsen skulde finde Sted — det var om Torsdagen. Men da vi kom til Kirken, var der til min Forundring samlet en Mængde Mennesker, ogsaa forholdsvis mange gamle Jonstrup-elever. Dødsbudskabet var altsaa bragt ud, ja bragt ret vidt om.

Der blev sunget „Den signede Dag“ og „Dagen gaar med raske Fjed“. Paa Jonstrup begyndte vi altid Skoleaaret med den første af disse Salmer, og ved Dimissionen sang vi altid den sidste. Saa talte jeg og bad en Bøn for Henriettes Sjæl.

SEMINARIEINSPEKTØR
RUDOLPH BENZON

1872—1952

Den 4. april 1952 døde fhv. seminarieinspektør Rudolph Benzon, tre måneder efter sin 80 års fødselsdag. Med ham er den sidste af de Jonstruplærere, der startede sammen med forstander Stig Bredstrup i 1890erne, gået bort. Han virkede som lærer ved seminariet i 45 år (1896—1941), og da han også havde været elev på Jonstrup, var han der under fire forstandere: O. Tidemand, Stig Bredstrup, Arne Møller og Georg Christensen. Men hans egentlige manddomsgerning faldt i den Bredstrupske periode, og hvor forskellig han var fra Bredstrup, ja egentlig også fra de øvrige lærere, var han med til at præge seminariets liv i disse mange år og gav det den islæt af københavnerkultur og vid, som også hører med til billedet af datidens Jonstrup.

Rudolph Benzon var københavner. Han var født 5. januar 1872 i Ny Vestergade ved den gamle vold som søn af grosserer Valdemar Benzon og Ida Benzon, f. Sønckenberg. Han hørte til den kendte, højt begavede Benzonslægt. Farbroderen var den ældre apoteker Alfred Benzon, og han var fætter til den yngre apoteker Alfred Benzon og forfatteren Otto Benzon. Selv viste han begavelse allerede som dreng. Hans hukommelse rakte langt. Således fortalte han, at han som treårig var meget optaget af Den standhaftige Tinsoldat, og at det derfor gjorde et dybt indtryk på ham, da han mødte H. C. Andersen på gaden og fik at vide, at den gamle mand med den høje silkehat var eventyrets digter. Han gik i Haderslev lærde skole, som var overført til København efter tabet af Sønderjylland. Her havde han en række fremragende, særprægede lærere, hvoraf den mest kendte var konrektor Ed-

Seminarieinspektør Rudolph Benzon.

vard Lembcke. I Haderslev Samfundets årsskrift 1943 har han fortalt levende og fornøjeligt om sine gamle lærere.

Som ungt menneske kom han til at virke nogle år ved sin slægtning H. Kellers døvstummeanstalt, og her vakttes hans pædagogiske interesse, så at han besluttede at læse til lærer. Han kom til Jonstrup og blev dimitteret herfra 1893 på et hold, som i de forløbne 60 år har holdt ualmindelig godt sammen. Seminarielærernes vidnesbyrd udtaler, at han var en flittig og dygtig elev med mere end almindelig social dannelse, med et net væsen og med en god indflydelse på kammeraterne. Fremfor alt fremhæves hans fremragende evner i praktisk skolegerning (han fik ug? — en sjælden karakter dengang), så allerede i elevtiden har han tydeligt vist anlæg, der pegede frem mod hans fremtidige livsgerning.

1893—1896 var han lærer i Ærøskøbing, og hans elever derfra glemte aldrig den fornøjelige og dygtige unge lærer,

ligesom hans orgelspil i kirken skal have været særlig godt — Benzon var meget musikalsk. 1896 blev Benzon ansat som lærer ved den lille øvelsesskole på Jonstrup seminarium, og her kom han så til at virke de mange år. Fra 1906 var han tillige seminariets inspektør, og han var også dets skrive-lærer.

Som inspektør forstod han at tage eleverne på en frisk, fornøjelig måde, og de satte pris på hans slagfærdighed, selv om hans vittige replik godt kunne spidde en og anden, og samtidig bøjede de sig for hans utvivlsomme begavelse. Som skrivelærer forstod han at gøre timerne fornøjelige, og hans smukke, kaligrafiske forskrifter beundredes. Men det var dog først og fremmest i sine praktiktimer, særlig i fællespraktikken på musiksalen, at han udfoldede sine sjældne pædagogiske evner. Her præsterede han det forbilledlige, især i katekiseringer. Hans lynsnare opfattelse gjorde, at han øjeblikkelig forstod, hvorledes der kunne bygges videre på barnets svar, og i evnen til at belære gennem at udspørge er han næppe overgået af mange. Gennem disse festlige timer, i hvilke han rigtig udfoldede sine fremragende evner, øvede han en indsats af betydning for folkeskolen.

Selv om Benzon var en lykkelig mand i sin gerning — og det har han ofte sagt, at han var — så kunne man undertiden have en fornemmelse af, at han længtes efter et større virkefelt, hvor han i endnu højere grad kunne udfolde sine evner. Han kom ikke bort fra Jonstrup, men som forfatter opnåede han i nogen grad kompensation og blev landskendt. Dansk retskrivning var hans felt, og efter at han havde udgivet en vejledning i retskrivning, udarbejdede han sin bekendte retskrivningsordbog, der indtil nu er solgt i lige ved 400.000 eksemplarer. Det er hans forståelse af, hvor skoen trykker, og hans enkle, klare måde at løse problemerne på, der har bevirket successen. Hans skrivebog, som han udgav sammen med jonstrupperen Tage Christiansen, har også slået godt an. På sine ældre dage skrev han Frederiksberg Kammermusikforenings historie.

En anden interesse optog ham meget, nemlig Den internationale Højskole i Helsingør. Forbindelsen med den stammer

fra den tid, da den unge Peter Manniche lå som soldat i Vær-løselejren. Han kom meget hos Benzon og udviklede for ham sine ideer. Benzon blev grebet af tanken og var med til at starte højskolen, i hvis bestyrelse han sad til sin død.

I 1896 blev Benzon gift med Frida Lechler fra Hamburg. Det blev et såre lykkeligt ægteskab, og fru Benzon, der endnu er rask og rørig, blev meget afholdt på Jonstrup på grund af sit elskelige væsen. Børnene Rudolph (Rudy) og Inger huskes af mange ældre jonstrupper. Ved 40 års jubilæet blev Benzon Ridder af Dannebrog. Siden 1941 boede han på Frederiksberg sammen med sin hustru og datter, der er gymnastiklærerinde. Det var ham altid en stor glæde at træffe gamle elever og få en Jonstruppasiar med dem.

Benzon hørte hjemme i den Bredstrupske periode. Endnu i Arne Møllers tid fandt han sig til rette; men meget af det nye, som Georg Christensen indførte, kunne han ikke rigtig forsones sig med. Han var blevet for gammel til at kunne omstille sig. Den store vægt, der blev lagt på børnepsykologien, og som bl. a. gav sig udslag i oprettelsen af en børnehave på seminariet, kunne han slet ikke med. Dette i forbindelse med alle de vanskelige problemer, der fulgte med besættelsen, og som gav ham mange bekymringer, førte til, at han vist nærmest følte det som en lettelse, da han skulle forlade Jonstrup, som han elskede højt, men som efter hans mening ikke var, hvad det havde været.

Gamle jonstrupper vil mindes hans betydelige indsats i hans manddomstid. Han var et interesseret medlem af Jonstrupsamfundet, og ved den store afskedsfest for ham i 1941 på Stevnsgades skole blev han stærkt hyldet og blev æresmedlem af samfundet. Ved hans 80 års fødselsdag ligesom ved hans bisættelse bragte Jonstrupsamfundets formand ham gamle elevers tak.

TRAFIKMINISTER
VICTOR LARSEN

1890—1952

Blandt de gamle Jonstruppere, der i det forløbne Aar er afgaaet ved Døden, er en, hvis Virke kun i kortere Tid faldt inden for Skolens Rammer, men hvis Navn blev kendt af hele Danmark, idet han blev en førende Politiker, nemlig Minister for offentlige Arbejder Victor Larsen. Der skal ikke her skrives om hans politiske Virksomhed, der vil være Jonstrupbogens Læsere bekendt fra Dagspressen, men paa Redaktørens Opfordring skal jeg fremdrage nogle personlige Erindringer om min gamle Kontubernal og Ven, — Minder, som gerne skulde understrege de mest karakteristiske Træk i hans Personlighed.

Victor Larsen blev født d. 25. Febr. 1890. I 1905 tog han Præliminæreksamen fra Realskolen i Nørre Alslev; fra 1905—06 var han Fuldmægtig og Kontorist paa det Classenske Fideikommis og fra 1906—08 Fuldmægtig paa Stamhuset Rosenkrantz ved Bramsnæsvig. Saa kom Præparandaaret og i 1909 Optagelsen paa Jonstrup.

Da Optagelsesprøvens Rædsler var overstaaet, og Forstanderen, Stig Bredstrup, havde læst de heldiges Navne op, vendte en høj, slank ung Mand sig om imod mig og spurgte: „Skal vi bo sammen?“ Da jeg ved første Øjekast følte mig tiltrukket af ham, svarede jeg med Glæde: „Ja!“, og dermed var Begyndelsen til et nogle og fyrretyveaarigt Venskab gjort. Manden var Victor Larsen.

Vi kom det første Aar til at bo i Elevbygningens sydligste Ende i Stueetagen. Værelserne var kun yderst spartansk indrettet: en Seng og en Skammel til hver i Soveværelset og et Bord, en Stol, en Nodepult og en lille Hængereol i Læsevæ-

Trafikminister Victor Larsen.

relset, men vi gjorde, hvad vi kunde, for at hygge lidt op. Det vakte næsten Opsigt, da vi engang fik anskaffet os Gardiner. Vi satte begge to Pris paa Orden, og som den gennemførte Ordensmand, Victor Larsen var, førte han hver Aften Dagbog og detailleret Regnskab. En af hans Regnskabsbøger røbede mange Aar senere, at vi engang imellem splejsede til en halv Flaske Rom (den kostede dengang 75 Øre), saa vi kunde faa en varm Toddy en kold Vinteraften. Næste Aar flyttede vi over til Westend, der nu er inddraget til Undervisningslokaler.

Egentlig tror jeg, at Jonstrup i Begyndelsen var en Skuffelse for Victor Larsen. Den ret primitive Undervisning, der væsentlig bestod i Lektierperi og udelukkede enhver Form for selvstændigt Studium, fik ham til at sammenligne Jonstrup med en Realskole. De fleste af os tog det vist nærmest som noget, der var saadan, fordi det ikke kunde være ander-

ledes; men Victor Larsens kritiske Sans, hans Evne til at se Svaghederne ved en Ting, var allerede dengang stærkt udviklet. Det var egentlig kun i Gymnastik og Musik, man havde Mulighed for en mere personlig Udfoldelse. Nu maa det i Sandhedens Interesse bemærkes, at Victor Larsens Trang til Legemsøvelser ikke gik ud over det strengt nødvendige, hvorimod hans musikalske Sans var godt udviklet. Orglet blev hans Yndlingsinstrument. Som Ejer af „Steffensminde“ gik han senere af og til over i den nærliggende Brarup Kirke og glædede sig ved at spille paa Orglet.

Da vi havde været paa Seminariet en Uge, tog alle Eleverne paa Udflugt til Landbrugsmuseet i Lyngby. Under Turen blev jeg syg, saa jeg ikke kunde holde Trit med de andre paa Hjemvejen, men Victor Larsen støttede mig og næsten slæbte mig hjem, og under de følgende Dages Sygeleje passede han mig med en aldrig svigtende Omhu.

Den Hjælpsomhed, han dengang viste, bevarede han Livet igennem. Mange Mennesker har han senere paa vidt forskellige Maader givet en Haandsrækning, og en gammel Kammerat glemte han aldrig.

Det daglige Arbejde passede vi saa godt som muligt. Da vore stærke og svage Sider var forskellige, havde vi — særligt i det første Aar — meget Udbytte af at arbejde sammen. Victor Larsen arbejdede meget hurtigt; hans Haandskrift var ogsaa hurtig, dertil sikker og elegant, men ikke altid lige let læselig.

Under alle Livets Forhold bevarede han en uforstyrrelig Ro. Det viste sig bl. a., naar vi i Ferierne rejste hjem. I god Tid havde han pakket sin Kuffert, og i god Tid gik vi af Sted til Maaløv. Da der engang var særlig mange rejsende paa Københavns Hovedbanegaard, og jeg var bange for, at vi ikke skulde kunne komme med, gik han rolig frem og tilbage paa Perronen, til han traf en Konduktør, hvem han spurgte, om han ikke kunde skaffe os Plads. Konduktøren var en venlig Mand, og han anbragte os i en 2. Klasses Kupé — vi havde selvfølgelig kun Billetter til 3. Kl. Han har næppe anet, at det var en fremtidig Trafikminister, han hjalp. Det var dengang; Tiden er anderledes nu.

Et andet Karaktertræk hos Victor Larsen var en sejt Energi. Skønt han var en af de dygtigste paa vort Hold til at regne, fik han ikke den første Eksamensopgave helt rigtig, og det ærgrede ham. Da vi om Eftermiddagen gik en Tur ud forbi Vandværket, sagde han: „Den næste Opgave *vil* jeg have helt rigtig!» — „Men hvis du nu ikke kan, Victor,“ indvendte jeg. „Ja, men jeg vil,» svarede han. Og han fik den rigtig.

Trods sit stilfærdige Væsen havde Victor Larsen megen Sans for Humor. I gode Venners Kreds kunde han le noget saa hjerteligt, ikke mindst, naar han indvikledes i en Disput med Folk af en anden politisk Overbevisning og fik Brug for hele sin Slagfærdighed.

De tre Aar paa Jonstrup gik, og en skønne Dag forlod vi Borgen med Lærereksamensbeviset i Kufferten. Det var i 1912. Samme Aar indgik han Ægteskab med Karen Jensen, Datter af Proprietær Jensen, „Steffensminde“. Som Lærer i København tog han Studentereksamen og havde til Hensigt at studere Jura, men overtog i 1916 efter Svigerfaderens Død „Steffensminde“. En teoretisk Uddannelse i Landbrug skaffede han sig paa et Kursus paa Landbohøjskolen, og den praktiske Side af Arbejdet erhvervede han sig snart Kendskal til, bl. a. paa den Maade, at han forstod at *lytte* til Gaardens gamle Arbejdere, som han kom i det bedste Forhold til. Da han blev begravet fra Brarup Kirke, laa Kransen fra dem næst efter Kransen fra Kongen nærmest ved Kisten.

Ved sin Dygtighed og Redelighed vandt han alles Agtelse og Tillid, hvorfor han efterhaanden modtog forskellige betroede Hverv. Gennem Kommunalpolitikken gled han over i Politik i den større Stil, og i 1934 blev han valgt ind i Rigsdagen som konservativ Folketingsmand. Paa sin 50 Aars Fødselsdag hædredes han med Ridderkorset; i 1949 blev han Dannebrogsmænd, og efter et Aars Ministergering blev han i 1951 sammen med Kollegerne Kommandør af Dannebrog.

I Politikken havde han fundet sit rette Virkefelt, og han udførte et stort og omhyggeligt Arbejde. Men en urolig Tid nærmede sig. Den 30. Aug. 43 blev han arresteret af Tyskerne, og en Tid blev han interneret, først i Vordingborg — senere paa Skolen i Duntzfelts Allé 8.

De fem forbandede Aar gik, og roligere Tider begyndte. I 1950 blev Victor Larsen Minister for offentlige Arbejder. Sidste Gang, jeg saa ham, var, da vor gode Ven og Klassekammerat Hans Hjelme, der blev dræbt ved en Trafikulykke, blev begravet. For at kunne komme til Stede maatte Victor Larsen aflyse flere Møder, som han havde truffet Aftale om, men at gøre det var for ham en Selvfølgelighed. I den følgende Tid gik hans Helbred ned ad Bakke, og Mandag d. 7. April 52 blev han indlagt paa Hospital. For en Ordens Skyld skal bemærkes, at han ikke, som det blev meddelt i Pressen, var paa „Steffensminde“, men i København, da han maatte lade sig indlægge. Sygdommen var haabløs, og d. 24. April døde han. Et daadrigt Liv havde fundet sin Afslutning.

Mens jeg har skrevet dette og dvælet ved Minderne om min gamle Ven, har jeg flere Gange maattet gøre mig klart, at jeg skrev om ham og ikke til ham; saa svært er det for mig at forlige mig med den Kendsgerning, at han ikke er blandt os mere, og saa levende staar han for mig og sikkert for alle de mange andre, der har kendt ham og holdt af ham.

H. C. Jensen.

JOHANNES REIFF

Øvelsesskolens ansete leder gennem 11 år, seminarielærer Johs. Reiff, forlod den 1. august 1952 Jonstrup for at tiltræde den tilsvarende stilling ved Skaarup statsseminarium. Alle, der i den sidste halve snes år har haft berøring med Jonstrup, ved, hvor meget Reiff betød for seminariet, og med beklagelse ser vi ham og hans hustru drage bort; men vi ønsker det afholdte ægtepar lykkelige år i Skaarup. Nedenfor fortæller seminarieinspektør H. Wolffsen om hr. og fru Reiffs virke på Jonstrup:

Da Benzon i 1941 gik af som leder af seminarieskolen, blev Johannes Reiff fra Haderslev udnævnt til hans efterfølger. Det er altid forbundet med en vis spænding, når der skal komme en ny leder, og man knytter ofte forventninger af en eller anden art til en sådan begivenhed. Efter at jeg nogle år i forvejen havde truffet Reiff i Haderslev og ved denne lejlighed fået et kort, men ikke desto mindre yderst godt indtryk af ham, var det mere forventning end spænding, der knyttede sig til lederskiftet, og som en af hans nærmeste medarbejdere ved skolen må jeg tilfulde erkende, at de største forventninger blev indfriet. Vi mødte i Johannes Reiff en personlighed, der på en usædvanlig måde var i stand til at øse af sit rige indhold til børn, seminarieelever og medarbejdere. Den stadige udvikling fra en lille skole til en syvklasset skole med 130-40 børn kunne nok stille krav til sin leder, men kravene blev honoreret i den rækkefølge, de kom. Og forskellige reformer, som en ny mand nok kan tænke sig at indføre, blev virkeliggjort på en sådan måde, at det næsten følte som ønsker fra medarbejdernes side. — Forholdet til forældre-kredsen blev styrket til det bedst mulige ved hyppige forældremøder, både for de enkelte klasser og for hele skolen, og den interesse, forældrene har vist og viser skolen, skyldes i første række Reiffs evne til at vække denne interesse.

Hans hovedfag i Jonstrup skole var religion, dansk og praktik, som hver for sig syntes at være hans kæreste. Hans reli-

gionsundervisning prægedes stærkt af egen oplevelse gennem et bevæget liv, og som sønderjyde har han måske fået større kærlighed til det danske sprog end sædvanligt. At hans digteriske begavelse giver ham en særlig evne til at udnytte det skønneste i vort sprog, behøver kun at nævnes for fuldstændigheds skyld.

Det område, hvor han videst kom til at sætte spor, er dog vist hans praktik- og metodikundervisning. Hans til mindste enkeltheder vel gennemtænkte praktikplaner og -vejledninger har været mangen seminarieelevs faste punkt i undervisningens brogede verden. Og der er vist ikke den elev, der, når han gik op til praktikeksamen, ikke kunne mærke, at enhver tænkelig situation, der kunne opstå, på forhånd var taget i betragtning og kunne imødegås på den rette måde.

Og nu er det Skårup seminarieskole, der er hans virkefelt. Trods savnet af en fortræffelig medarbejder og en god ven vil vi fra Jonstrup ønske, at han må få en række gode år i rolige, idylliske omgivelser. Han skal nok sætte spor der som her, ikke med brask og bram, men på den stilfærdige, elskelige måde, der er ham egen.

Fru Karen Reiff formåede i sine 11 jonstrupår at fylde en plads i Jonstrups hverdag og fest. Med sin friske og djærve energi var hun altid rede til at være med, hvor der var brug for hende. Når skolen kaldte, fordi der manglede en lærerinde, var hun parat til at yde en indsats, og da seminariet passerede et skelsættende punkt i sit lange liv ved at åbne for kvindelige elever, da trådte fru Reiff beredvilligt til som håndgerningslærerinde.

Hendes praktiske og foretagsomme sans er mange gange kommet til udtryk og få kan som hun stille an til et festligt lag. Hun har en sjælden evne til at leve med i sine venners glæder og sorger og har altid det rette ord på rette plads.

I Skårup øvelsesskolelederbolig vil hun sikkert sammen med sin mand skabe den samme atmosfære af venlighed, hjælpsomhed og hygge, som rådede i »Steensbo«, og vi kan fra Jonstrup kun ønske „Lykke til!“

H. Wolffsen.

LAUS ADOLPHSEN

Cand. theol. Laus Adolphsen, der kom til Jonstrup i 1946 som O. Kejsers efterfølger, forlod 1. august 1952 seminariet for at tiltræde en stilling ved Tønder statsseminarium. Selv om han kun kom til at virke på Jonstrup i få år, nåede han at få et ansigt som en dygtig og inspirerende lærer og blev afholdt af både kolleger og elever. Vi ønsker ham og hans dygtige, elskværdige hustru gode år på det nye sted. På 4. klasses vegne skriver Torben Gellert følgende afskedsord:

Da vi, der i 1949 kom på seminariet, i april forstod, at der var alvor bag rygterne om hr. Adolphsens bortrejse, fik vi med eet en mærkelig forståelse af, at den ånd af uhøjtideligt fællesskab inden for seminariets mure, der havde mødt os så stærkt, da vi kom, nu havde mistet en støtte. I alle klasser var hr. Adolphsen jo afholdt, men for os var det dog, som om bortrejsen betød noget mere. Det er jo således, at den ånd, man første gang møder et sted, som altid med et førsteindtryk, vil holde sig i ens bevidsthed så længe som muligt. I dette tilfælde det indtryk, at seminariet var et afgrænset samfund over for omverdenen med sine egne ejendommeligheder og sin egen støtte livsform. Alt det, som i de sidste år, og nu mere end nogensinde, går en forandring i møde. Den opløsning af en gammel ånd slog os måske stærkere end nogensinde ved hr. Adolphsens bortrejse. Vi på Jonstrup bevarer hr. Adolphsens timer i frisk erindring, uhøjtidelige og prægede af aktualitet, som de var. Vi husker det gode humørs forfriskende indslag i de dogmatiktimer, hvor en aktualisering var umulig og altså kun en almindelig gennemgang stod tilbage. Men når man tænker tilbage, var de timer meget få; for indebar stoffet blot den svageste mulighed for diskussion og samtale, fik vi dem i gang. Uden diktatorisk bedreviden blev vore forslag behandlet, ja selv de af vore forslag, der for en lærer må synes absurde, gennemprøvede og vurderede hr. Adolphsen uden hastværk og uden tale om spild af tid. Det er den samme lige-

fremme uhøjtidelighed, vi husker hr. Adolphsen for, når han tålmodigt arbejdede med os time efter time til vor årlige komedie. Hr. Adolphsen bebrejdede os ikke vor tungnemhed, han spildte ikke ord på lange forklaringer om rollens udformning, men pludselig kunne han springe op på scenen, let og elegant, og spille rollen så tindrende klart, at vi alle forstod med det samme. Det var ligeledes det, der førte vor Norgestur igennem til succes. Pengeløse, som vi var, og altså fuldstændig overladte til selvvirksomhed måtte der stadig skabes fornyelse, og aldrig nåede vi at føle døde pausers klamme nærvær. Når vi kørte om natten time efter time på den tid af døgnnet, der ellers i en bus på dårlige veje præges af en trættende søvnløshed, var der stemning; ja selv de gange, vi uden logi måtte søge vore sovepladser i skove og lign., kunne hr. Adolphsen med et forfriskende indfald give den vanskelige situation et sådant skær af komik, at vi kunne tage det med godt humør, det er alt det, vi vil takke for, vi, der i 1949 første gang mødte hr. Adolphsen og siden i 3 år havde den fornøjelse at arbejde sammen med ham både i og uden for skoletid.

For 4. klasse

Torben Gellert.

JONSTRUPS FREMTID

I det forløbne år har der været mange forlydender fremme om seminariets fremtidige skæbne, men det har mest været rygter. Vi har ved redaktionens slutning (10. jan.) bedt seminarieforsøger Aage Morville udtale sig om, hvorledes det ligger i øjeblikket, og bringer her udtalelsen:

En endelig afgørelse af seminariets skæbne er endnu ikke truffet. Det er dog klart, at seminariet skal flyttes, men den fremtidige placering er ikke afgjort.

Seminariets bygninger tænkes anvendt indenfor rammerne af de meget omfattende militære anlæg, som nu iværksættes i Jonstrup og Værløse. Gravemaskiner arbejder ustandselig næsten lige udenfor seminariets vinduer for at jævne terrainet for støbning af en vældig startbane for jet-jagere. Ekspropriationerne er i fuld gang og vil bringe grænsen for flyvepladsen så nær som 75—100 meter fra seminariet. På bakken ved Måløvhøj skal anlægges kaserner til 950 mand, og således vil seminariet komme til at ligge midt i et stort militært område. Vejen til Kirke Værløse lukkes til sommer.

Stillet overfor disse barske realiteter har vi ikke set anden udvej for en fortsættelse af seminariets liv end at flytte til et roligere sted. At det er med tungt hjerte, at vi har taget dette standpunkt, vil Jonstrups venner have let ved at forstå. Men vi ved også, hvor vigtigt det er, at seminariet kan udføre sit arbejde under trygge forhold.

Grundtanken er, at det er Jonstrup, der flytter, og ikke et nyt seminarium, der grundlægges. Det er os derfor magtpåliggende, at seminariet placeres på et sted og under forhold, som gør en bibeholdelse af Jonstrup-navnet naturlig. Vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at det, som har båret Jonstrup gennem årene, kan blive ført videre.

Der er tilstillet ministeriet et forslag, som i alle henseender

kan opfylde seminariets ønsker. Desværre har nogle byer ukaldet blandet sig i disse forhandlinger for at tilegne sig seminariet. For vor side ønsker vi sagen afgjort ud fra et pædagogisk synspunkt uden hensyn til lokalpatriotiske ambitioner.

Endnu på dette tidspunkt ligger det hele for uklart til, at der her kan gøres rede for den fremtidige anbringelse af seminariet. Jonstrup er i øjeblikket i fuld livskraft med over 200 elever og en lærerstab, hvem seminariets fremtid ligger stærkt på sinde. Det må give håb om en god løsning.

A. Morville.

ÅRETS GANG PÅ JONSTRUP

I løbet af 1952 har Jonstrup flere gange været i pressens søgelys. »Jonstrup seminarium flyvehovedkvarter?« »Jonstrup seminarium flyttes til Hillerød?« »Jonstrup overtager Antvorskov højskole?« o. s. v. — Altså synes seminariets flytning at skulle blive en realitet. Med mellemrum dukkede der rygter op, og da arbejdet med startbanerne ved flyvepladsen kun en lille kilometer nord for seminariet blev påbegyndt, og støjende uhyrer af gravemaskiner arbejdede fra tidlig morgen til sen aften, så syntes man, at chancen for, at vi kunne blive her, var minimal.

Pressen har således flyttet seminariet snart det ene og snart det andet sted hen; men ingen ved noget bestemt, ja, intet er endnu endelig afgjort; men som forholdene ligger, er en flytning den eneste mulige udvej. Her bliver ikke til at være, når fælleden er landingsplads og startbane for jetjagere, og når en kaserne til 1000 mand skal ligge ved Måløvvej. Der er blevet gjort meget fra seminariets og sognets side for at hindre udvidelse af flyvepladsen, men kravene har altså været så stærke, at det har været omsonst. Og går det, som det har været antydnet, så bliver der bygget et nyt seminarium i tilknytning til en ny øvelsesskole, der kan tilfredsstille de krav, den nye seminariebetænkning stiller til praktikundervisningen. Opret-

holdes navnet Jonstrup, bliver der ikke dannet et nyt seminarium, men det gamle Jonstrup flyttes. Men som sagt, intet er endnu helt afgjort.

Selv om Jonstrup således har tilbragt det sidste års tid som på en vulkan, har det været et ganske roligt år indadtil. Dog er der også her sket forandringer. Vi bliver flere og flere. I år har der været de fire sædvanlige klasser, en præparandklasse og en studenterklasse, heraf tre klasser med piger. Nu til jul dimitterer studenterklassen; de første lærerinder går ud herfra; men de får efterfølgere, efter jul får vi to studenterklasser, heraf ca. 40 piger, så det kan siges, at det gamle Jonstrups tid er forbi; tidens og kvindens krav må følges. Blot er det kedeligt, at så mange af eleverne efterhånden bor hjemme; de lærer ikke os at kende og vi ikke dem. De kommer her blot for at følge skoletimerne, men kender intet til kollegielivet. Det er en tilbagegang; men der skal jo fabrikeres mange lærere. Der kan således være lidt trængsel i læsestuen, og man skal være heldig for at kunne få dagens »Politiken«.

Som nævnt bor flere og flere hjemme, bl. a. mange piger, der jo ikke kan bo på skolen. Derfor sås ved værelsefordelingen det særsyn, at spirer kunne flytte lige ind på skolen. Efter jul bevirker de mange nye studenter imidlertid, at her bliver værelsenød, og mange bliver nødt til at bo i Måløv eller i Ballerup.

I januar havde vi to runde fødselsdage, hr. Lindberg er nu blevet 60 år (hvem skulle tro det?), og lige så forbavsende er det, at hr. Wolffsen fyldte 50 år. Begge holdt festen på seminariet med deres kolleger.

Tredie klasse tog på vikariat i marts-april måned, medens studenterne var ude i maj.

I sommerferien rejste både hr. Reiff og hr. Adolphsen, og efter sommerferien mødte der to vikarer, hr. Hjalmar Larsen som hr. Reiffs efterfølger (hr. Hj. Larsen havde været øvelseskoleleder i Skårup, hvortil hr. Reiff netop rejste), og hr. Ruge Jensen, der den første optober blev afløst af hr. Viderø, som nu er ansat som dansk- og religionslærer. Hr. Grünfeld virker midlertidigt som øvelsesskoleleder.

2., 3. og 4. klasse var en lørdag før jul på besøg i radiohuset; efter en omvisning i huset fik vi et indblik i skoleradioens

arbejde, bl. a. hørte vi den interessante udsendelse »Små børn i frikvarteret«.

Foredrag.

I år har vi haft mange fine foredrag, og næsten hver gang var sangsalen fyldt, så der har været en vellykket sæson. Forstanderen indledte rækken med at fortælle om sine indtryk af skoleforholdene i U.S.A. — Nordens rejselektor fru Harmer har holdt et foredrag om norsk litteratur, specielt om Sigrid Undset. Dette og en stor del af de andre foredrag har været holdt i skoletiden; ideen til dette kommer vist fra hr. Laustsen, som så noget lignende under sit besøg på et svensk seminarium. En anden af Nordens rejselektorer, skuespiller Anton de Verdier, læste op af Per Lagerkvist. Poul Bahnsen talte om: Hvordan giver man en instruktion?, medens Poul Henningsen i sit foredrag spurgte: Kan skolen redde demokratiet? — Forstander, cand. theol. Krabbe, Settlementet, Saxogade, talte om »børn og bolig« og viste den gribende film »Slum«. En diskussionsaften om seminariebetænkningen blev indledt af forstander Nørfelt, K.F.U.M. — Forstander for skolen i Brejninge, hr. Varming, fortalte os om de evnesvage og deres liv. På F.N.'s fødselsdag belyste tre elever forskellige sider af organisationens arbejde. Bahne Jensen, »Folkeskolens giftige redaktør«, gav os et klart billede af skolens struktur. En elev, Erling Petersen, der havde stort kendskab til forholdene i Grønland, fik revideret vor opfattelse af forholdene på øen, og endelig holdt Thorkild Kemp et foredrag om Vilh. Grønbech.

Musik.

Også for musikforeningen har året været en succes, både hvad program og publikums tilslutning angår. Første koncert fandt sted i februar, hvor koncertmester ved det kongelige kapel, Erik Sand Kjeldsen og pianisten Kjeld Hansen imponerede. Pianisten Arne Skjold Rasmussen spillede Beethoven, Bach, Brahms og Carl Nielsen. Under een af Brahms' ballader vendte Jens Wolffsen sig om imod sin far og hviskede: »Tror du, flygelet har godt af det?« Æblet falder nok ikke langt fra stammen. Foreningens to resterende koncerter finder sted efter

jul. Seminariets orkester og blandede kor medvirkede ved julefesten.

Festerne.

Fastelavnsfesten, der var årets første, blev arrangeret af studenterklassen, og den faldt ud til alles tilfredshed. Ligesom sidste år var her karneval; der var mange udslag af frodig fantasi. Også efterårsfesten fortjener at blive nævnt. Her var tredie klasse gået i gang med en så vanskelig opgave som Gogols »Revisoren« med Reimers fra klassen som instruktør (efter at hr. Adolphsen er rejst, turde ingen af lærerne binde an med opgaven). Trods den lange spilletid (næsten 3 timer) blev det en succes. Dimissionsfesten for studenterne afholdtes lige før jul.

Sport.

Efter at have haft hold med i S.B.U.'s turnering i to år måtte vi i januar trække os ud på grund af manglende interesse. Senere viste det sig, at vi godt kunne have haft den træning nødvendig, som turneringskampene kunne have givet. Vi klarede os dårligt i seminarieturneringen: uafgjort mod Haslev og nederlag til Vordingborg. I håndbold gik det bedre trods dårlig træning. Drengene vandt overraskende både over Haslev og Vordingborg. Pigerne klarede sig ligeledes fint, uafgjort mod Haslev og sejr over Vordingborg. Både piger og drenge tabte imidlertid de afsluttende kampe til Emdrupborg.

Det ser sløjt ud med vor bane, så sløjt, at vi måtte låne Balserup stadion til vore kampe mod Vordingborg. — Vi har de sidste par år spillet en del bordtennis, men den knappe plads har givet sig udslag i, at spillet nu er nedlagt.

Jonstrup har forandret sig igennem de sidste år og vil vel vedblive med at forandre sig; for mange gamle jonstruppere vil alene tanken om pigers daglige gang på borgen virke afskrækkende; vi, der går her, er dog glade for det nuværende Jonstrup; vel mangler vi lidt af det sammenhold, der kunne herske, når kun tre klasser gik her, og mange af de gamle traditioner er ved at dø ud; men sålænge vi har kollegiet, vil den særlige jonstrupske charme eksistere. Vi har bare at håbe

på, at der ved det evt. nye seminarium må findes et kollegium, og et kollegium, der kan have plads til alle. Eksisterer et sådant bliver det at gå på Jonstrup andet og mere end blot at gå på seminarium.

Knud Engell.

FRA JONSTRUPPERNES VERDEN

Jonstrupstævnet 1952.

Stævnet på Jonstrup på grundlovsdagen havde samlet henved 60 deltagere, som tilbragte en fornøjelig dag sammen. Særlig festligt var det, at 10 dimittender fra 1902 holdt deres 50 års jubilæum sammen med os. Ved de første stævner i sin tid var der gerne jubilerende hold med, men senere gik denne skik af brug. Nu er den gode idé taget op igen, og forhåbentlig ser vi ved kommende stævner både 25, 40 og 50 års jubilærer blandt os. Det kaster en særlig glans over stævnerne og betyder en overordentlig lettelse for arrangørerne af jubilæumssammenkomsterne.

Selve stævnet forløb programmæssigt. Efter kaffebordet var der generalforsamling med valg, og genvalgt blev formanden Ernst Gehl, Viggo Bitch og Vilh. Hellested, samt revisorerne S. M. Vaaben og Hans Fr. Jensen. Efter »Øjeturen« var der højt smørrebrødsbord, og efter dette fortalte seminarieforstander Morville om sin Amerikarejse. Forstanderens klare fremstilling af skoleforholdene i U.S.A. og hans sikre vurdering af undervisningen og opdragelsen derovre interesserede forsamlingen stærkt.

I 1953 afholdes der ikke stævne. På valg er O. Lindberg, Viktor Pedersen og Wilh. Thomsen. Stemmesedler kan sendes til Thomsen senest 1. oktober.

Ny seminarielærer.

1. oktober 1952 ansattes adjunkt Kaj Viderø ved Jonstrup statsseminarium som Adolphsens efterfølger. Kaj Viderø er født 8. marts 1905 i Fuglebjerg som søn af sagfører Johan Carl Viderø og hustru Johanne Vater. Han blev student fra Sorø

Kai Viderø.

1923, blev cand. theol. 1930 og cand. mag. 1939 (dansk og kristendomskundskab). 1931—34 var han lærer ved Stenhus kostskole, kom til Slagelse gymnasium 1939 og til Ordrup gymnasium 1945. I årene 1949—52 havde han orlov for at virke som rejselektor for den svenske forening »Norden«.

80 år.

Fru Kristine Johansen, f. Balling, enke efter seminarielærer J. F. Johansen, fyldte den 22. december 1952 80 år. Fru Johansen har det godt og bor endnu i sin villa nær ved seminariet.

På Jonstrup igen.

Den tidligere øvelsesskoleleder fra Skaarup Hjalmar Larsen, som for tiden fungerer i Reiffs embede, der endnu står vakant, er selv gammel jonstrupper, idet han blev dimitteret fra seminariet 1914.

Stig Bredstrups erindringer.

Det var påtænkt, at Jonstrupbogen skulle have bragt afslutningen på Bredstrups erindringer i år; men Jonstrupsamfundets økonomi tillader ikke den dertil nødvendige forøgelse af sidetallet. Sidste afsnit kommer i årbogen 1954.

AFGANGSEKSAMEN 1952

1. Andersen, Erling Tønder	6,24	mg?
2. Andersen, Holger Egon	6,97	mg
3. Andersen, Niels Laurits	5,12	g
4. Andersen, Svend Lerche	6,85	mg
5. Berg, Otto	6,86	mg
6. Christensen, Egon	6,17	mg?
7. Dahl, Torben	7,24	mg ×
8. Djurhuus-Petersen, Ove Thun	6,27	mg?
9. Greve, Jørgen	5,61	g ×
10. Hansen, Mogens Bondebjerg	7,10	mg
11. Hansen, Ove Pyndt	7,30	mg ×
12. Jensen, Niels Jørgen	5,67	g ×
13. Jørgensen, Leo Jørgen	6,44	mg?
14. Kappel, Jørgen Asger	6,91	mg
15. Karlsson, Erik Alfred	6,40	mg?
16. Knakkegaard, Kristian	5,41	g ×
17. Kristensen, Jens Højmosé	7,05	mg
18. Kristensen, Niels Olav	6,65	mg?
19. Larsen, Jørgen Bernhard	6,73	mg
20. Løwenstein, Knud	6,21	mg?
21. Mortensen, Helge Ebenhard	6,56	mg?
22. Nielsen, Herbert Johan	6,97	mg
23. Nielsen, Johannes Søgaard	5,47	g ×
24. Nielsen, Vagn Skade	6,13	mg?
25. Outze, Gert Hennings	7,14	mg
26. Pedersen, John Lenschau	5,92	g ×
27. Rasmussen, Harald	6,79	mg
28. Schyberg, Carl Einar	6,54	mg?
29. Søgaard, Ole Olesen	6,29	mg?
30. Sørensen, Kristen	7,36	mg ×
31. Thomsen, Gerner Edvin	6,79	mg

STUDENTERHOLDET, DECEMBER 1952

1. Andersen, Bent Willy Moesgaard	6,40	mg?
2. Andersen, Lisbet Juel	6,28	mg?
3. Andersen, Poul Bendt Krøyer	6,17	mg?
4. Berg, Helle Rødel	6,52	mg?
5. Birkholm, Erik	6,58	mg?
6. Hansen, Helga Normand	6,57	mg?
7. Hartvigsen, Anna	6,76	mg
8. Henriksen, Annie Ellinor	7,09	mg
9. Holm, Knud	6,71	mg
10. Høeg, Else	6,26	mg?
11. Iversen, Grete Tove Klingenberg	6,77	mg
12. Jacobsen, Johan Ludvig	6,42	mg?
13. Jensen, Henning Mikkell	6,65	mg?
14. Jensen, Kai	6,68	mg
15. Jessen, Bent Seidelin	5,20	g
16. Jørgensen, Birgit	6,62	mg?
17. Kristensen, Jytte Irmelin	6,48	mg?
18. Larsen, Erik	6,67	mg
19. Madsen, Jørgen Søndergaard	6,89	mg
20. Mortensen, Lisbeth Marthine	6,48	mg?
21. Møgelberg, Tommy Fini	6,11	mg?
22. Narud, Holger	6,43	mg?
23. Poulsen, Karen Kirsten Dagmar	6,93	mg
24. Rasmussen, Bent Willy	6,64	mg?
25. Ryming, Jørgen Fuhr	6,91	mg
26. Soelberg, Harry	6,21	mg?
27. Thiessen, Hans Verner	6,89	mg
28. Toft, Marie Kristiane	7,03	mg
29. Ørnfelt, Ulla Raffenberg	6,91	mg

REGNSKAB 1. JANUAR—31. DECEMBER 1952

	Indtægt	Udgift
	kr. ø.	kr. ø.
Kassebeholdning pr. 1. januar 1952.....	473 42	
Kontingenter.....	1 826 00	
Salg af årbøger.....	60 20	
46 opkrævninger à 60 Øre.....	27 60	
Renter.....	3 99	
Repræsentation og møder.....		133 00
Fremstilling af årbogens 29. bind.....		1 454 05
Administration og redaktion.....		200 00
Tryksager.....		91 00
Porto, gebyrer m. m.....		147 98
Kassebeholdning pr. 31. december 1952.....		365 18
	2 391 21	2 391 21

Ordruphøjvej 24, Charlottenlund.

Wilh. Thomsen.

Ovenstående regnskab er revideret og fundet i orden.

Sierslev og Bredeløkke skole, 3. januar 1953.

S. M. Waaben.

Hans Fr. Jensen.

JONSTRUPSAMFUNDETS STYRELSE

Kantor Viggo Bitsch, Vemmetofte, Faxe, skoleinspektør Ernst Gehl, R. af Dbg., formand, Sct. Kjeldsgade 2², København Ø., førstelærer Vilh. Hellested, Hellested pr. Haarlev, seminarie-lærer O. Lindberg, næstformand, Jonstrup pr. Ballerup, skole-inspektør Viktor Pedersen, Vanløse skole, overlærer Wilh. Thomsen kasserer, Ordruphøjvej 24, Charlottenlund, tlf. Ordrup 2492. Elevernes repræsentant 1952—53 er Knud Engell.